

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 7. Eventilantur Responsiones Adversarij ad nostra Argumenta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

ceptum, idque sibi Cajam ante finem vitæ in confessione aperuisse. Unde Berthulphus, ejusque tutores nolunt eum, ex fama jam publica spurium, ad hæreditatem paternam admittere; sed repugnant consanguinei defunctæ Cajæ. III. Cosmas & lucrum faceret, deliberatè asseruit, quam plurimis audientibus, Cletum fuisse socium & adiutorem Clementis in expilanda Alphonfi mercatoris Hispani tabernâ, idque sibi à Clemente, antequam in Indiam discederet, in confessione fuisse detectum. Unde ædes Cleri excussæ, pars mercium inventa, & ipse in periculum suspendii conjectus est &c. Quid in ejusmodi facti contingentia agendum? Nemo illorum licentiam, quæ necessaria ad processum dicitur, potest à defuncto vel longiùs absente habere; & quia nemo etiam illorum est ipse pœnitens, qui confessus sit, nullus quoque eorum potest testibus aut Judici licentiam dare; ergo soli isti coguntur vi sigilli suam suorumque injuriam taciti perferre? Executio Judicii publici, hoc est, ut Zæsius in ff. de jud. publ. n. 1. exponit, persecutio, seu accusatio de publico delicto (quale etiam est violatio sigilli, ut sup. ostendi) plerumque (seu ferè) cuivis de populo permittitur, §. 2. In ff. eod. nisi scil. quis lege quadam Judicio publico agere prohibeatur. Quænam autem lex istos prohibet? si lex sigilli prohiberet, ea magis Confessariis sacrilegè & enormiter delinquentibus faveret, quàm fidelibus sanctè pœnitentibus; quibus proin etiam Sacramentum Pœnitentiæ, quod ob suam necessitatem omnibus deberet facere amabile, redderet contra primarium & unicum suum finem summè odiosum.

318. Ponamus autem itaq; & filius ad abrogandam defunctæ matris infamiam; posthumus ad participandam hæreditatem paternam, & Mævius ad tuendam suam vitam porrigat Judici Ecclesiastico querelam contra sacrilegum Confessarium, eumque accuset; Judex eundem citet & examinet de prolato dicto; negantem convincat, & obruat integra testium nubes; fatentem verò, sed cum addito (ut in primis duobus casibus sufficere potest) se quidem id dixisse, sed malè locutum esse, & ex confessione nihil scire, nihil audivisse, Judex condemnet mendacii perniciosi, & obliget ad compensanda damna; fatentem autem simpliciter (ut i facere debet in tertio casu, saltem si ipsi non majus aut æquè magnum malum inde timendum sit) condemnet de sacrilega revelatione sigilli, & puniat, publicandòque sententiam moneat, vi sigilli teneri secularem Judicem; ut à processu contra Mævium desistat; Berthulphum ut posthumum ad hæreditatis partem admittat, & ut omnes de veneficio Titicæ perpetuum silentium observent. Atque jam judicet Lector, an & quid in hujusmodi processu Accusator, Testes, Reus, aut Judex agat, quod argui jure possit peccati.

§. VII.

Eventilantur Responiones Adversarii ad nostra Argumenta.

Argumenta, quæ scripto ad P. Gobat transmissi, & partim sup. §. 2. & 3. propositi, sunt duplicis generis. Priora illius opinionem impugnant, posteriora nostram defendunt. Utraque exhibet ille in sæpiùs

pius *cit. Append. à litt. D.* Respondet quidem ad illa *litt. BB. & seqq.* sed non enervat, quem in iis *suprà* agnovit, nexum.

319. Ad primum primi generis *sup. n. 284.* propositum, respondet *cit. litt. BB.* etsi Jurisdictio, seu potestas legislativa Ecclesiæ sit independens à voluntate subditorum, potestatem tamen vindicativam, quatenus exercenda est contra delictum publicum fracti sigilli, dependere unicè à voluntate pœnitentis, atque Christum, prout potuit, ita & re ipsa statuisse. Sed *contra* est, quòd gratis asseratur, Christum ita re ipsa statuisse; & *suprà n. 303. & seqq.* est contrarium ostensum. Autores allegati ajunt quidem sigillum ex voluntate & lege Christi esse prorsus inviolabile; sed nullus illorum dicit, Confessarium notoriè reum de revelato peccato, ex sola confessione noto, debere in Ecclesia manere impunitum, nisi pœnitens consentiat; nullus dicit per processum contra Confessarium sigillifragum institutum frangi sigillum &c. Vide plura *sup. n. 284. & 291.*

320. Ad secundum, & tertium, quorum illud *sup. n. 285.* & istud *n. 286.* habes, & utrumq; ductum est ex hoc, quòd inde sequatur, notoriam revelationem peccati de aliquo v.g. defuncto debere necessariò manere impunitam; item malis Confessariis hoc modo per ipsam sigilli obligationem aperiri viam frangendi sigilli. Respondet Adversarius *litt. DD.* eodem ferè modo. Concedit enim istas sequelas; sed negat eas pro absurdis habendas; quia Christus ita voluit, & statuit. Sed *contra est*, in primis, quia neque hîc ad probandam istam assertionem quid-

quam asseratur, & *sup.* jam refutata est. Deinde Christus voluit sigillum Sacramento Pœnitentiæ annexere, ut homines tantò securius tantò que libentius confiterentur sua peccata cum omni integritate materiali, ad quam eos obligavit; hunc autem finem Christus non satis allequeretur, si Confessarii peccata defunctorum revelantes non possent ab Ecclesia pœnis coerceri, ut consideranti facile patet. Nam & Justinianus Imp. *Nov. 133. cap. 4.* nihil, inquit, quod sancitur, nisi custodiam habeat competentem. (in foro etiam externo, de quo solo illi est sermo) poterit servari decenter. Præterea Sacramentum Pœnitentiæ, uti & alia, sunt præstantissima bona Ecclesiæ, ergo Christus Ecclesiæ dedit potestatem persequendi omnes, qui eam in hujusmodi bonis, & fideles in eorum usu fuerint ausilidere. vide *sup. n. 293.*

321. Rei quidem suæ quilibet moderator est & arbiter. *l. In re mandata. 12. Cod. Mandati.* & voluntas primum locum obtinet, eaque regit condiciones. *l. In conditionibus. 19. princ. ff. de condit. & demonstr.* Sed hæc de privatis personis circa res suas privatas disponentibus intelligantur. Illi autem, qui communitati præsumunt, debent respectum habere ad bonum publicum communitatis; & Christus pro infinita sua bonitate, ut Jugum suum in Lege Gratiæ suave redderet, voluit in ordinanda Ecclesia respicere ad bonum commune Ecclesiæ, adeoque prout ad hoc conducit, obligationem sigilli statuere.

322. Nunc de Argumentis posterioris generis loquendo. I. refert Gobat *litt. H. & I.* Ego autem *sup.* prætermi-

si, non quia pro inefficaci, sed quia pro non necessario habui; ex parte tamen indicavi *sup. n. 292.* Desumpsi illud ex eo, quod de licentia pœnitentis, siquidem necessaria esset, *moraliter loquendo* satis expressè constet, quando fama publica est, grave illius peccatum fuisse à Confessario revelatum; & ipse pœnitens adhuc in vivis est; saltem si non positivè repugnet, & expressè nolit. Quòd autem *moraliter loquendo* satis expressè in his circumstantiis constet de licentia pœnitentis, dixi esse triplicem causam. 1. quia eam dare potest sine ullo suo incommodo; 2. quia eam magno suo bono dare potest propter securitatem inde omnimodam famæ extinctionem, & assecurationem ab omni incommodo, ratione revelati peccati alioquitimendo. 3. quia *per se loquendo* est graviter obligatus eam dare; cù n̄ quilibet obligatus sit, si potest, præstare id, sine quo scandalum publicum, & gravissimum totius Ecclesiæ in bonis communibus damnum, ex publico delicto ortum, tolli non potest; uti hęc juxta adversarios non potest sine licentia pœnitentis. In illis enim circumstantiis, in quibus aliquis sine suo incommodo, & cum magno suo bono potest quidpiam velle, & insuper tenetur id velle, *moraliter loquendo* satis expressè constat, quòd re ipsa velit, nisi positivè aliud dicat. Et licentiam taliter à pœnitente datam sufficere ad agendum de peccatis ejus ex sola confessione notis docet Dicastillo *Disput. 12. de Pœnit. n. 76.* & consentit Gobat *cit. cap. 42. n. 193.*

323. Displicet adversario hoc argumentum, & quæ in eo dicta sunt, ille *lit. CC. nolim*, inquit, *ego.* Sed audia-
R. P. Stoz *Trib. Pœnit. Lib. II.*

mus, quare? Potest enim fieri, ut peccatum sit revelatum in una domo parvi pagi coram paucis; vel ut non cedat pœnitenti in ullum probrum; supplicium autem Confessarii in grave odium apud ejus amicos; vel ut Confessarius ipse sit pœnitenti proxima cognitione junctus; atque adeo ut pœnitens propterea mavelit ferre suum peccatum innotuisse paucis, quàm in Judicio tractari à multis, vel odium grave subire apud Confessarii amicos; vel sustinere potiùs proprii peccati infamiam, quàm aliam ex supplicio proximi consanguinei in totam familiam redundantem; ergo non rectè dicitur, quòd quilibet consentiat, multò minùs quòd quilibet teneatur consentire in processum contra Confessarium sigillifragum. Sed hæc Responsio planè non satisfacit argumento, quod procedit tantùm in casu, in quo de pœnitentibus non constat, quòd positivè aliud velint. Ista autem de quibus Adversarius loquitur, quia vel processum, aut ipsi Rei supplicium putant sibi fore valde damnosum, hoc ipso positivè nolunt illum aut istud fieri. Pro quo casu, uti & si pœnitens nesciat, alicubi esse famam publicam de revelatione sui peccati, vel si jam sit mortuus, expressè in meo manuscripto apud Gobat *cit. lit. I. dixi* suppetere alia argumenta.

324. Taceo, quòd nec exempla ab adversario adducta sint satis idonea. Nam si fama etiam in parvo pago, ut sit publica, debet emanasse ad plures personas, quàm ordinariè in Tribunali Ecclesiastico conveniant; saltem si testes excipias, qui de fama vel ipsa revelatione sibi jam antè notà testantur; ergo non est, cur
Bb aliquis

aliquis magis infamiam in pago ferre, quam ad eam tollendam tribunal subire velit. 2. crimina gravia, quæ hic ponuntur esse revelata, non possunt alicui non esse probrosa. Odium apud amicos sacrilegi Confessarii timendum non est, quia pœnitens non positivè & physicè, sed tantùm negativè & moraliter loquendo exprimit in ejusmodi circumstantiis se dare licentiam; dum nimirum in *its* omittit positivè dicere, se nolle eam dare; habet quoque se hîc prorsus per accidens. 3. Et si pœnitens proximum consanguineum, qui ejus peccatum sacrilegè revelavit, non teneatur deferre ad Judicem, aut consensum præbere ad procedendum contra eum; adhuc tamen hæc Regula generalis, sicut aliæ, à quibus unum aut plura excipiuntur, est vera: nempe *quilibet debet, si potest, præstare id, sine quo publicum scandalum tolli, aut bonum publicum communitatis servari non potest.* Nullus sanè Theologus hoc neget. Et quid si Confessarius revelet, quod ex complicis tantùm confessione intellexit, grave v.g. furtum vel homicidium à suo consanguineo patratum, & propterea inventis à magistratu indicis delicti isterapiendus sit ad furcam vel rotam; an potius volet tam infame supplicium subire, quam Confessarium ad Monasterium vel carcerem detrudi? an & ad id tenebitur? Quis Theologus hoc dicet? Adde, quòd etsi damnum, ex fractione sigilli ortum, non sit respectu unius vel alterius adeo magnum, ipsa tamen tam ampla impunitas sacrilegorum Confessariorum est toti communitati quàm maximè damnosa, quam ut omnes studeant avertere, ratio

boni publici exigat, cui privatam postponi debet.

325. II. Quod proposui, *sup. n. 291.* & refert Gobat *litt. K.* petitum est ex natura legis naturalis, divinæ, & humane obligantis ad sigillum. Nulla enim lex est in ullo jure, quæ cum actionem aliquam externam, bono communi summè damnosam, strictissimè pro omni casu, etiam cujusvis extremæ necessitatis, prohibeat; prohibeat tamen simul etiam eos, qui temerariè præsumpserint contra legem agere, puniri, vel non nisi dependenter à consensu privatarum personarum, quæ illum post mortem & in plurimis aliis casibus dare non possunt; ergo nec lex Sigilli est talis; vel certè si talis esset, foret hoc ipso illa sibi contraria. Repugnaret enim suæ obligationi, neque jam strictissimè obligaret; quia simul vellet, ut in foro externo impunè posset violari.

Fatetur adversarius, *litt. KK.* obligationem sigilli ex hac parte non nihil debilitari, sed id compensari omnimoda inviolabilitate, & esse per accidens; sicut igni, quod consumptione materiae, & alio, quòd reactione alimenti debilitetur & pereat. At ecce! ipso Adversario teste, nostra sententia obligationem sigilli non relaxat, sed magis, quàm contraria, adstringit; quia præter omnimodam inviolabilitatem, quam admittit, non concedit violentibus impunitatem. Deinde impunitas hæc juxta Adversarium oritur ex ipsa natura & obligatione legis, de sigillo præcipientis, ut in omnibus casibus, etiam notoriis, si pœnitentis licentia haberi non possit, relinquuntur violatores impu-

impuniti; ergo se non habet tantum per accidens. Exempla Physica sunt extra genus scientiæ moralis contra commune axioma, secundum quod scientiæ genus non est mutandum. Præterquam quod defectus materiæ non ab igne sed ab alio agente quod eam subministrare deberet, proveniat; nec reactio procedat ab homine in seipsum, sed ab alimento, quod sumit; impunitas autem atque adeo etiam violandi sigillum pronitas proveniat ab ipsa lege sigilli, quæ prohibet ejus violationem. Ex moralibus nullum adfert Gobat exemplum; quia non vult, ut ait, *actum agere*; quod meo iudicio planè aliquis faceret, si exemplum similis legis quæreret. Ego enim existimo, nullum posse inveniri. Datur quidem lex civilis, quæ prohibeat puniri patrem aut maritum, si ille adulterum cum sua filia *l. 20. § seqq. ff. Ad L. Juliam de adult.* & iste adulterum suæ occidat uxoris. *l. 24. ff. eod. § l. 4. Cod. eod. § Nov. 117. cap. 15.* sed nulla harum legum homicidium ejusmodi, quod impunè permittit, simul etiam prohibet, & si hoc faceret, haberetur sanè non immeritò ab omnibus pro heteroclitica, & sibi contraria.

326. III. Et fundamentale, quod *sup. n. 293.* descripsi, & apud Gobat *lit. L.* habetur, est desumptum à Regimine Ecclesiæ, quod, quia Christus instituit, pro infinita sua sapientia plenè & perfectè ordinavit, ergo & potestatem Ecclesiæ concessit, quæ se, sua bona, & fideles tueri, publicæque delicta subditorum, maximè si sint notoria & toti communitati gravissimè damnosa (uti etiam est violatio sigilli per revelationem certi peccati de certa persona) possit liberè, &

independentè à consensu unius tantum alicujus privati hominis, in foro externo per publicum Judicium pœnamque condignam coercere. Præbuit fortassis hoc argumentum Adversario occasionem, ut pro sua sententia stabilienda tandem confugerit ad institutionem Christi, quasi ille voluerit sigilli obligationem esse talem, ut vi illius non possint sacrilegi Confessarii puniri sine consensu pœnitentis. In prioribus enim editionibus nullam unquam fecit de hoc effugio mentionem, quo tamen jam velut unico principio utitur, ex eoque iterum.

Respondet, Christum non dedisse Ecclesiæ potestatem, ut sine consensu pœnitentis possit contra Confessarium, sacrilegè ejus peccata revelantem, judicialiter procedere. Addit pro confirmatione. Ecclesia non potest punire summum Pontificem summè scandalosum, imò & hæreticum teste Bellarm. *l. 2. de Concil. cap. 18.* Nec potest facere, ut cum invita puella matrimonium validè contrahatur, etsi ab isto totius alicujus Regni salus pendeat; ergo nihil inconveniens est, si dicatur, quod Christus etiam non dederit potestatem sine consensu pœnitentis contra sacrilegum Confessarium procedendi.

327. Sed in primis constat ex *suprà* dictis, datam esse Ecclesiæ à Christo universalem potestatem in foro etiam externo publica suorum subditorum delicta liberè puniendi; ergo qui delictum violati sigilli putat esse excipiendum, debet id non simpliciter asserere, sed solido aliquo fundamento probare. Deinde rationes hucusque allatæ satis demonstrant, Christum non voluisse obligationem sigilli esse talem, ut vi illius debeant Confessarii

confessarii, qui id violant, relinqui ut plurimum impuniti.

328. Quod in confirmationem adducitur, nihil urget. Nam imprimis quanta est inter summum Pontificem, & alios Ecclesiæ subiectos fideles disparitas: quanta item inter Sacramenta & delinquentium punitionem in foro externo? ergo quod Ecclesia non habeat potestatem puniendi delicta summi Pontificis, nec potestatem mutandi essentielles partes Sacramentorum, nemo inde rectè inferet, etiam non habere potestatem in foro externo liberè puniendi sigillifragos Confessarios sibi subiectos?

329. Deinde Argumentum nostrum fundatur in hoc, quod Christus dederit Ecclesiæ illam potestatem, quæ ipsi est necessaria, ut, more aliarum communitarum possit se, sua, & suos sufficienter tueri & regere; atqui ad hoc est necessaria potestas liberè puniendi in foro etiam externo delicta subditorum, maxime si sint publica, notoria, toti communitati summè noxia, inter quæ etiam præcipuè numeranda est sacrilega certi peccati de certa persona revelatio. Contra potestas materiam aut formam Sacramentorum, quo modo Christus eas determinavit, mutandi; aut puniendi delicta summi Pontificis, non est Ecclesiæ ad sui gubernationem necessaria. Non prior, quia ipse Christus pro infinita sua sapientia & bonitate Sacramentalem materiam & formam ita determinavit, ut nulla substantiali mutatione indigeant. Non posterior, quia ipse quoque Christus speciali sua providentia & Spiritus Sancti assistentiâ regit suum Vicarium, summum Pontificem. *Matth. 16. Luc. 22.*

ut iste, licet possit vitii esse obnoxius, sicut quivis alius privatus homo, nunquam tamen possit publico decreto statuere, quod bonis moribus aut sanctæ fidei esset contrarium, de quo fuse Barb. *in can. si Papa 6. Dist. 40.* ergo necesse non est, ut etiam Ecclesia in illum habeat aliquam potestatem Jurisdictionalem. Ad hæc, nulla est necessitas, nec convenit, ut Regnum, maxime cum nihil habeat potestatis in Regem, habeat aliquam Jurisdictionem in supremum Regis Vicarium, qui omnem suam potestatem ab ipso Rege; eoque solo accepit; ergo multò minus necesse est, aut convenit, ut Ecclesia, quæ est Regnum Christi æterni Regis habeat aliquid Juris & Jurisdictionis in summum Pontificem supremum Christi Vicarium, cui omnis potestas & autoritas, quam in Ecclesiam habet, immediatè ab ipso Christo attributa est. Dicere autem, quod DEUS etiam specialiter provisurus sit, ne ex impunitate Sacrilegorum Confessoriorum orientur gravia mala in Ecclesia, nihil est aliud, quàm contra illud *Rom. 13.* ordinem divinæ sapientiæ invertere, quæ non solet omnia æquè ac immediatè per se præstare, sed infima per media in summa ducere. *Extrav. Unam. 1. de Major. & Obed.*

330. Denique quid multis? quod suprema potestas Ecclesiastica à solo DEO & non ab homine possit judicari, habet clausus textus *cit. Extrav.* nisi deprehendatur à fide devius. *can. si Papa.* plurimique alii, quorum aliquos etiam refert Bellarm. *l. 2. de Concil. cap. 17.* Item unanims est consensus Theologorum, quod Ecclesia, sicut non potest Sacramenta infi-

instituire; ita nec possit substantialiter aliam Sacramentorum materiam aut formam, quam Christus assignavit, substituire; nullum autem simile fundamentum habemus, propter quod dicamus, Sacrilegos & Ecclesie subditos Confessarios nunquam posse ab ea judicari & puniti, nisi pœnitens velit & contentiat.

331. Quamvis autem summus Pontifex non sublit Ecclesie, nihilominus tamen Bellarm. l. c. cap. 19. v. *At inquit*, ita scribit, & : *si Pontifex*, inquit, *Ecclesiam destruere velit*, (quod etiam fieret, si Sacramenta, fidelibus summè necessaria, redderet odiosa, eosdem ab iis eorumque usu absterret, &c.) licet (Ecclesie) eum servatà debità reverentiâ admonere, & modestè corripere; repugnare etiam vi & armis. *Ad resistendum enim, & vim vi repellendam, non requiritur ulla* (Jurisdictionalis) *autoritas*; hoc autem quod licet Ecclesie contra summum Pontificem, non liceret ei juxta Adversarios contra subjectum Confessarium sacrilegâ sigilli violatione atrox & enorme damnum inferentem Ecclesie. Quæ æquitati planè non satis consonant.

Ad alia Argumenta sup. §. 2. & 3. pro-

posita nihil respondit Gobat, quia ad eum ante obitum non pervenerunt.

Ea porò, quæ in isto & præcedentibus §§. habentur, nullatenus scripsi, ut de celebri nomine, in his partibus nominatissimi Autoris, viri optimi, quique de re morali præclarissimè meritis, mihiq; singulariter fuit semper maximè observandus, vel in minimo quidquam decerperem; sed unice tantùm, ut ejus voluntati non minùs post mortem, quam dum viveret, studiosè obsecundarem, & quod desiderabat, in Quæstione tanti momenti aliquid ad elucidandam veritatem conferrem; simulque redderem tam Pœnitentes in integritate confessionis securos, quam Confessarios in sigilli custodia sollicitos.

Atque ita finio cum ardentissimo voto, ut in sancto TRIBUNALI POENITENTIÆ nihil unquam à Judice, nihil unquam à Reo committatur, cujus alterutrum meritò pœnitere debeat; sed omnia semper ritè sanctèque peragantur, sicut & scripta sunt, ad æternam animarum salutem & majorem DEI Deiparæque, piissimæ nostrorum omnium coram Tribunali Divino Advocatæ honorem & gloriam.

A P P E N D I X.

QUÆSTIO TRIPARTITA,

De danda vel neganda facultate absolvendi à casu aliquo reservato.

Paucis Difficultatem istam attingi in posteriore hoc Libro q. 2. art. 3. n. 74. v. *Tenetur*. Videtur autem omninò declarationem exigere maiorem.